

Emlékeztető

a Számítástechnika-történeti Munkaközösség alakuló üléséről

Ülés helyszíne: Budapesti Műszaki Főiskola, Neumann Informatikai Kar, 1034 Budapest, Bécsi út 96/B, F-09-es terem

Ülés időpontja: 2009. január 27.

Résztevők létszáma: 56 fő (mellékelt jelenléti ív szerint)

I. napirendi pont: Fodor János köszöntője

Elsőként Fodor János tudományos rektorhelyettes köszöntötte a jelenlévőket a Budapesti Műszaki Főiskola nevében. Beszédében kiemelte, a Főiskola számtalan szállal kötődik a számítástechnikához, ezért a jelenlegi és a nemrég végzett hallgatók közül sokan lehetnek méltó utódai az ülésen megjelent kiemelkedő szakembereknek.

II. napirendi pont: Tick József köszöntője

Másodikként Tick József intézetigazgató, informatikai rektorhelyettes a Neumann Informatikai Kar nevében üdvözölte a vendégeket. Elmondta, hazánkban a BMF az intézmény, ahol informatikai gyakorlati szakemberek képzése folyik. Ennek során nagy hangsúlyt fektetnek a múlt bemutatására. Direkt és indirekt módon egyaránt teszik ezt: egyrészt Kutor László tanár úr nagy sikerű előadásában hétről-hétre változó témaköröket mutat be a diákoknak, másrészt az Intézmény a hallgatók számára olyan tudást ad át, mely mindenkor tükrözi a számítástechnika fejlődésének aktuális állomásait, immár legalább 30 évre visszamenően. Beszédének végén kiemelte, hogy visszatekintve az elmúlt évtizedekre, a Főiskola büszke az elért eredményekre. Ez szolgáltatott jó alapot ahhoz, hogy a teremtő gondolat elérje a kritikus tömeget: a mai napon megszületik egy kiemelkedő fontosságú szakosztály.

III. napirendi pont: Dömölki Bálint bevezető előadása

Dömölki Bálint, a Neumann Társaság tiszteletbeli elnöke, az alakuló ülés főszervezője megköszönte a résztvevőknek, hogy ilyen nagy számban jelentek meg. A munkaközösség megalkotandó feladatköréről szólva hangsúlyozta, hogy az olyan segítő társaság akar lenni, amely a saját eszközeivel segíteni kívánja a történeti kutatásokat, ehhez publicitást biztosít, összehozza a tenni akaró embereket. Ezek után vitára bocsátotta a munkaközösség „küldetését”.

Javasolta, hogy a munkaközösség készítsen leltárt azokról a tevékenységekről, melyek jelenleg számítástechnika-történet témakörében folynak az országban.

Végezetül tájékoztatta a résztvevőket, hogy az ülés programjának megfelelően 8 további előadást hallgathatnak meg.

IV. napirendi pont: Leltár – áttekintés a hazánkban folyó számítástechnika-történeti tevékenységekről

1) Kovács Győző „Régi és új könyvek” c. előadása

Kovács Győző már megjelent és jelenleg megírás alatt lévő könyveiről beszélt. Utoljára 2002-ben jelentkezett kötettel, melynek címe „Válogatott kalandozásaim Informatikában” volt. Jelenleg új könyvet ír, mely várhatóan a „Válogatott kalandozásaim és találkozásaim” címet fogja viselni és CD-melléklettel is el lesz látva, mely a könyvben szereplő személyekről közöl mélyebb bemutatást.

2) Bohus Mihály „Szegedi Gyűjtemény” c. előadása

Bohus Mihály előadásának visszatérő vezérgondolata: „szeretnénk a szegedi gyűjteményt színvonalasan bemutatni”.

Elmondta, jelenleg már minden hazai hardvergyártótól van berendezésük, és immár nem csak keleti, hanem szinte valamennyi nyugati gyártmányú géppel is rendelkeznek.

Tájékoztatta a hallgatókat az alapítványról: beszélt annak alapítóiról és a jelenlegi feladatairól, történésekről, a múzeum létrehozásának aktuális állapotáról. Jövőbeni terveik mottója: „a múlt ismerete segíti a jövőbeni munkát”.

Dömölki Bálint hozzászólásában hangsúlyozta, hogy a megalakuló munkaközösségnek nagy feladata, hogy megadja a szakmai támogatást a múzeumhoz.

3) Kutor László „Magángyűjtemény és kultúrtörténet c. előadása

Kutor László, a BMF tanára 1974 óta dolgozik a Főiskolán, jelenleg több informatikai szaktárgy mellett a mobil informatika szakirányt vezeti. Saját finanszírozásában gondozza az intézményben kiállított informatika-történet tárgyú gyűjteményt. Nagysikerű, „Fókuszban” című időszakos kiállításában időről időre változó témaköröket mutat be a diákoknak. Nevéhez fűződik egy új tantárgy elindítása a BMF-en, mely a „Fejezetek az információ-technológia kultúrtörténetéből” címet viseli. Előadásának végén egy ebéd utáni helyszíni bejárásra invitálta a jelenlévőket, melynek során megismerhetik a kiállított történeti emlékeket.

4) Képes Gábor „Műszaki Múzeum és mikroszámítógépes közösségek” c. előadása

Képes Gábor előadásának első részében bemutatta az Országos Műszaki Múzeum tanulmány tárát (a múzeum 2009. január 1-jével egyesült a Közlekedési Múzeummal). Elmondta, hogy a számítástechnikai tárgyú gyűjtemény eredete 1954-re nyúlik vissza, ekkor alakult meg az első gyűjtő csoport. 1982-től beszélhetünk egységes gyűjteményről, mely egy 2005-ben felvett leltár tanúsága szerint 2500 tárgyat számlál. Ennek látogatható része a tanulmány tár, melyben jelenleg 611 tárgy tekinthető meg.

Előadásának második részében a magyarországi mikroszámítógépes közösségekről beszélt, melyek – jellemzése szerint – a számítástechnika „veterán autósai”. Márkahívek alkotják a különböző közösségeket, összességében több ezer tagot számlálnak. Az egyik legjelentősebb klub – már csak a magyar fejlesztésű mikroszámítógép okán is – a „Primo Klub”.

Előadásának végén kiemelte: reméli, hogy az alakuló munkaközösség keretein belül alkalma lesz folytatni a nagysikerű felhasználó-konstruktőr találkozót.

5) Vasvári György „Képgyűjtemény” c. előadása

Vasvári György tájékoztatta a hallgatóságot, hogy gyűjtői tevékenysége középpontjában a számítástechnika történetéből származó fényképek gyűjtése áll. Törekvése szerint a lehető legtöbb olyan képi emléket szeretné összegyűjteni, megmenteni, katalogizálni és bemutatni, melyek valamilyen módon a „hőskor” történéseit, szereplőit mutatják be. Hangsúlyozta, hogy a számítástechnika hazai úttörői sajnos kevés figyelmet fordítottak munkájuk dokumentálására, ill. a dokumentumok megőrzésére, így a munka hatalmas nehézségekkel jár. Kérte ezért a jelenlévőket, segítsék törekvéseit azzal, hogy akinek csak lehetősége van, küldjön részére minél több képi emléket. Végül felhívta a hallgatóságot a meglévő gyűjtemény bírálatára.

6) Simon Pál „E-közigazgatás-történet” c. előadása

Simon Pál tájékoztatta a megjelenteket, hogy a Magyar Zoltán E-közigazgatástudományi Egyesület elkészíti a „Közigazgatás története” c. művet, melynek egyik fejezete a számítástechnikai vonatkozásokról szól.

Az egyesület nevében felajánlotta az együttműködést a munkaközösséggel. Ezen kívül javasolta az egészségügyi informatika-történet kutatását, melyet jelenlegi ismeretei szerint még senki nem kezdett meg.

7) Király Zoltán „Az abakusztól a notebookig” c. előadása

Király Zoltán előadásában ismertette a hallgatósággal a számítástechnika őstörténetének kutatási eredményeit.

8) Dömölki Bálint „Az NJSZT 40 éve” c. előadása

Dömölki Bálint a Neumann Társaság 40 éves jubileuma tiszteletére elkészítette a Társaság történetét bemutató esemény-mátrixot. Felkérte a jelenlévőket, hogy a táblázat adatait egészítsék ki. Javasolta, hogy a munkaközösség munkatervébe kerüljön bele ennek a táblázatnak a folyamatos aktualizálása.

SZÜNET

V. napirendi pont: vezetőség választás

Alföldi István, az NJSZT ügyvezető igazgatója – Péceli Gábor elnök nevében is – köszöntötte a megalakult szakmai közösséget. Örömet fejezte ki, hogy a Neumann Társaság jelmondata első részével („Megőrizni a múlt értékeit”) azonos a szakmai közösség célkitűzése.

Elmondta, számos olyan feladata van az NJSZT-nek, amihez a Számítástechnika-történeti

Munkaközösség segítségét, támogatását fogja kérni.

Felkérte a jelenlévőket, hogy bonyolítsák le a 2009. évre a vezetőség választást és szavazzanak az előzetes javaslatban szereplő személyekről:

Tiszteletbeli elnökök: Kovács Győző, Muszka Dániel

Elnök: Dömölki Bálint

Elnökségi tagok: Bohus Mihály, Képes Gábor, Kutor László, Raffai Mária

Titkár: Simon Pál

Az alakuló közgyűlés résztvevői egyhangú „IGEN” szavazattal, tartózkodás és ellenszavazat nélkül megválasztották az előzetes javaslatban jelöltek a munkaközösség tisztségviselőinek.

Dömölki Bálint megköszönte a bizalmat és kijelentette, hogy a megbízást valóban csak a 2009 évre kívánja elvállalni és szeretné a munkaközösség vezetését mielőbb fiatalabb munkatársaknak átadni.

VI. napirendi pont: munkaterv – ötletek gyűjtése a munkaközösség tevékenységeihez

Kutor László felkérte a résztvevőket a munkaterv kialakítására. A tevékenységek osztályozásához kiindulópontnak a Dömölki Bálint által készített négyes felosztást javasolta, egy további tevékenységgel, a szakmai műhelyek lajstromozásával kiegészítve azt.

Alföldi István tájékoztatta a munkaközösséget, hogy a működéshez – az NJSZT többi munkaközösségével azonos módon – éves keretösszeg áll rendelkezésre. Egyben kérte a jelenlévőket, hogy együttgondolkodással segítsék a szegedi történeti múzeum-projektet.

Sipka László elmondta, a keceli Pintér Művekben egy működő, magyar fejlesztésű, muzeális mechanikus vezérlőegységet látott, amely az EMG Hunor gépén alapul. Javasolta, hogy készüljön rövid dokumentumfilm erről a szerkezetről.

Kemény Tibor a vezetőséghez intézett kérdéseiben

a) érdeklődött, lesznek-e rendszeres találkozók és

b) lesznek-e előadások;

Kutor László válaszában tájékoztatott, hogy terveik szerint havonta vagy kéthavonta lesznek találkozók, előadások megtartására pedig fel kívánnak kérni idős kollégákat; ezek az előadások a tervek szerint a BMF-en kerülnek majd megtartásra.

c) Végül javasolta, hogy a munkaközösség hozzon létre archívumot. d) Javasolta továbbá, hogy a Munkaközösség anyagai az internet hozzáféréssel nem rendelkező tagok számára is elérhető legyenek.

Talyigás Judit javasolta, hogy az MTI archívumából érdemes lenne gyűjteni és az archív dokumentumokat szervezett keretek között kellene scannelni.

Tóth Istvánné (Almás Károly nevében) javasolta, hogy „Ki-kicsoda” arcképcsarnokot kellene létrehozni a magyar számítástechnika nagyjairól.

Dajka Miklós javasolta, hogy a hardver és szoftver emlékek mellett az régi alkalmazásokat is gyűjteni kellene.

Kovács Győző javasolta, hogy a múltról szóló feljegyzések a múzeumok részére kerüljenek átadásra. Ugyancsak a múzeumoknak kellene átadni a használt számítógépeket (és mobiltelefonokat) is.

Németh Pál javasolta, hogy a munkatervben szereplő négy témakör vezetőit ki kellene jelölni. Ötödik témakörnek javasolja az Archívumokat.

Turchányi Géza tájékoztatott, hogy „Arcok a háló mögött” címmel könyvet ír. Segítséget kért a munkaközösség tagjaitól a munkájához.

Rónai Tibor szerint a négy témakörbe beleillik az NJSZT szakmai közösségei történetének feldolgozása is. Továbbá tájékoztatott, hogy Tarnabodon elektronikai hulladékfeldolgozó működik, propagálásra érdemesnek tartja munkájukat.

Gyarmati Péter a négy meglévő témakörhöz két újat javasolt: a „szellemet és az embert”. Javasolta, hogy a majdan létrejövő szegedi múzeum aktív, pénztermelő tevékenységet is folytasson (pl. ISP kiszolgáló telepítésével és fenntartásával). Javasolta továbbá a mecénások gondozását: feltérképezni, kik azok és kapcsolatot tartani velük. Ebbe a körbe a nagyvilágban élő magyarokat is beleérti.

Holnapi Dezső javasolta a régi adathordozók olvasásának lehetővé tételét, ami szerinte pénzt is hozhat.

Havass Miklós szerint kapcsolatot kell kiépíteni a Wikipediával és anyagot gyűjteni a magyar számítástechnika 50 éves történetének megírásához.

Zárszó

Kutor László zárszavában felvetette célirányos interjúk készítésének fontosságát: legyen az „oral history” is része a gyűjteményeknek. Szükségesnek tartotta, hogy kiemelt témákban kerüljön sor beszélgetésekre a BMF-en, felkért előadókkal, akik egy-egy szakmai műhely történetét járják körül. Felhívta a tagokat, jelezzék, ha tudnak idős kollégákról, akiket meg lehetne keresni egy-egy interjú készítése céljából.

Végül megköszönte a tagok hozzászólásait és a házigazda BMF nevében az alakuló ülés minden résztvevőjét meghívta egy közös ebédre és azt követő kötetlen beszélgetésre.